

క ప్లాస్టిక్ ఉత్పత్తుల ధరలపై కూడా డియ్యం ప్రతికూల ప్రభావం చూపుతోంది. క్రూడ్ అయిల్ తయారయ్యేప్లాస్టిక్ గ్రానూల్స్ ధరలు ఇప్పటికే రెండు రోజుల్లోనే 12 శాతం వరకు పెరిగాయి. దీంతో వివిధ పరిశ్రమల్లో ప్లాస్టిక్ ఆధారిత వస్తువుల ధరలు పెరగడం ఖాయంగా కనిపిస్తోంది. జెడెడ్ తాయర్ రంగంపైనా యుద్ధ ప్రభావం బహుశా ఉంది. మందుల తయారీలో ఉపయోగించే అనేక రసాయన పదార్థాలు, ముడి సరుకులు విదేశాల నుంచి దిగుమతి అవుతున్నాయి. ఈ సరఫరా వ్యవస్థల్లో అంతరాయం ఏర్పడితే జెడెడ్ తయారీ ఖర్చులు పెరిగి వివిధ రకాల జెడెడ్ల ధరలు కూడా పెరిగే ప్రమాదం ఉందని నిపుణులు అంటే సరైన మద్దతు చేస్తున్నాయి. మధ్యతరగతిలో యుద్ధం కారణంగా భారత స్టాక్ మార్కెట్లో పెట్టు బదిలీలు వెనకడుగు వేస్తున్నాయి. మార్చి 2026లో యుద్ధం మొదలైనప్పటి నుంచి సెన్సెక్స్ 6,000 పాయింట్లకు పైగా పడిపో వడం గమనార్హం. అదే సమయంలో చమురు ధరలు పెరగడంతో భారత్ ఎక్కువ డాలర్ల ఖర్చు చేయాల్సి రావడం వల్ల రూపాయి విలువ తగ్గి ప్రమాదం నెలకొంది. ఈ పరిణామం దేశ దిగుమతులను మరింత మళ్లించే దిశగా తీసుకువెళ్లింది. అదే సమయంలో ఖచ్చితమైన ప్రమాదం ఉన్న భారతీయుల భద్రత ఇప్పుడు ప్రమాదంలో పడింది. యుద్ధం మరింత తీవ్రమైతే అక్కడ ఉపాధి పొందుతున్న లక్షలాది మంది భారతీయులు ఇన్ఫర్మల్ ఎడ్యుకేషన్ ప్రమాదం నెలకొని ఉంది. మొత్తంగా హాస్య ఇరాన్-అమెరికా, ఇజ్రాయెల్ యుద్ధం కొనసాగితే భారత్లో ఇంధనం నుంచి పంట సామగ్రి వరకు, వస్తువులు నుంచి విమాన ప్రయాణం వరకు అనేక రంగాల్లో ధరలు పెరిగే దిశలో ఏర్పడే అవకాశాలు కనిపిస్తున్నాయి. దీంతో సాధారణ ప్రజల ఖర్చులు మరింత పెరిగే అవకాశం ఉందని ఆర్థిక నిపుణులు హెచ్చరిస్తున్నారు.

సామాన్యులకు యుద్ధ కష్టాలు..

శ్రీమనీయంలో ఇరాన్ తో అమెరికా, ఇజ్రాయెల్ చేస్తున్న యుద్ధం భారత్ లో ఆర్థిక, ఇంధన సరఫరాని రోజు రోజుకు తీవ్రం చేస్తోంది. దేశంలో నిత్యావసర వస్తువుల నుంచి మొదలుకొని వంట నూనెలు, పప్పు దినుసుల ధరల పెరగడంతోపాటు విమానయానం, దేశ అంతర్జాతీయ వాణిజ్యం వరకు ఈ యుద్ధం తీవ్ర ప్రతికూల పరిస్థితులను సృష్టించింది. ఇప్పటికే యుద్ధం కారణంగా క్రూడ్ అయిల్ ధరలు భారీగా పెరిగాయి. ఎగుమతులు, దిగుమతులకు అవకాశాలు ఏర్పడ్డాయి. దీంతో దేశంలోని మధ్య తరగతి ప్రజల జీవితాలు బిల్లు పడటమే కాకుండా దేశ ఎగుమతి రంగం కూడా గడువు కాలాన్ని ఎదుర్కోబోతోంది. ప్రధానంగా యుద్ధం కారణంగా నెలకొన్న ఇంధన సరఫరా నుంచి బయటపడేందుకు కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఎన్ని ముందస్తు చర్యలు తీసుకుంటున్నా సరఫరా ముందుకువెళ్లనే తప్ప తగ్గడం లేదు. ఫలితంగా పేద, సామాన్యులు మొదట అన్ని వర్గాల ప్రజలు ఎలపిజి గ్యాస్ కొరత నిత్యావసర వస్తువుల ధరల పెరుగుదల తదితర ఇబ్బందులతో సహజమవుతున్నాయి. యుద్ధం ఇలానే మరికొన్ని రోజులు కొనసాగితే పారిశ్రామిక, బంగ్లాదేశ్, దక్షిణ కొరియా, జపాన్, ఆస్ట్రేలియా దేశాల్లో మాదిరిగా ఇంధన సరఫరాలో సామాన్యుల రోజువారీ జీవితం మొదలు వ్యాపార, వాణిజ్య సంక్షోభం కూడా తలెత్తే ప్రమాదం ఉందన్న అందోళన ఆర్థిక నిపుణులు వ్యక్తం చేస్తున్నారు. పశ్చిమనీయాల యుద్ధం కారణంగా దేశంలో, రాష్ట్రంలో ప్రధానంగా ఎలపిజి ఇంధన కొరత గతంలో ఎన్నడూ లేనంతగా పెరిగిపోతోంది. ఇప్పటికే తెలంగాణలోని పలు జిల్లాల్లో ఎలపిజి నిలింధనం నుంచి గ్యాస్ కోడ్స్ వద్ద జనం భారాలు తీరుతున్నారు. తాజాగా యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లా మోత్యాపూర్ సహా పలు జిల్లాల్లో బంబులు గ్యాస్ కోసం ఖాళీ నిలింధన కోడ్స్ గేట్స్ వద్ద ప్రజలు బంబులు తీయారు. ఉదయం 5 గంటల నుంచే క్యూలైన్ లో వేచి ఉండాల్సిన పరిస్థితి నెలకొంది. వారం క్రితం గ్యాస్ బుక్ చేసినా ఇప్పటి వరకు సిలిండర్ డెలివరీ కావడం లేదని సామాన్య వినియోగదారులు ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

బోయిన మల్లెకాయ్స్

అయితే ఎలపిజి కొరత లేదని కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఎదుటికప్పుడు ప్రజలకు భరోసా ఇస్తున్నా క్షేత్రస్థాయిలో పరిస్థితులు అందుకు విరుద్ధంగా ఉండడం గమనార్హం. ఇప్పటికే సిలిండర్లు నిలింధన బుక్ లో మధ్యన గడువును పట్టి బాల్లో 21 రోజులుగా, గ్రామాల్లో 45 రోజులుగా ప్రభుత్వం కొత్త నిలింధనను అమలు చేస్తోంది. యుద్ధం కారణంగా గృహ వినియోగ వంట గ్యాస్ ధర రూ.60 మేర పెరగగా, వాణిజ్య వంట గ్యాస్ ధర రూ.145 మేర పెరగడంతో

సామాన్యుల మీద ఆర్థికభారం పడుతోంది. దేశంలో పెట్రోల్, డిజిల్, గ్యాస్ నల్లబజారుకు తరలించడా కేంద్ర ప్రభుత్వం నిత్యావసర సరుకుల పట్టణాన్ని ప్రయోగించాల్సి వచ్చింది. గ్యాస్ సంక్షోభం తీవ్రమవుతుండడంతో వంట ఇంధనం కోసం కిరొసినెన్ అదనంగా మరో 48పైసె కిలో లీటర్లకు రాష్ట్రాలకు తెలుపుతున్నట్లు మోడీ ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. అదే సమయంలో అతిభక్త, రెస్పాసివ్ రంగాల్లో బయోమాస్, బొగ్గు తదితర ప్రత్యామ్నాయ ఇంధనాలను వినియోగించుకునేందుకు నెల రోజుపాటు అనుమతులు ఇచ్చేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం సన్నాహాలు చేస్తోంది. పశ్చిమనీయాల యుద్ధం దేశంలో ఇంధన ధరలు భారీగా పెరిగే ప్రమాదం నెలకొంది. ప్రస్తుతానికి పెట్రోల్ ధరలు పెరగకన్నా మరోవారం, వది రోజులు యుద్ధం కొనసాగితే భారత్ లో చమురు నిల్వలు ప్రమాదంలో

నిర్ణయం

క పక్క గల్ఫ్ యుద్ధం వేడి, టెన్షన్ లోపల తరుముకొస్తున్న ఎన్నికల వేడి, చుట్టూరా వివాదాల వేడి.. అన్నీ కలిసి బెంగాల్ ప్రజలను మరింత హీటెక్కిస్తున్నాయి. వివాదాలంటే ముఖ్యమంత్రి మమతా బెనర్జీకి మహా సరదా. వాటితో ఆడుకోవడం ఆమె హాబీ. ఎన్నికల పెట్టెలను విడుదల కావడానికి ముహూర్తం ధగ్ధగ పడుతున్నా వివాదాలను ఆమె దుస్తుతు నాల్గంటే ఆమె ధైర్యవీరి నిజంగా ఆధిపత్యం వహిస్తుంది. గతవారం రాష్ట్రపతి ప్రాటోకాల్ దివ్య యంలో మొదలైన వివాదం ముడి బెంగాల్ పై ఇంకా బిగ్ సర్కాస్ ఉంది. దానికి ముగింపు పలకకపోతే మరికొన్ని వివాదాలను ఆమె అలంకారాలు చేశారేమో అనిపిస్తోంది. ఎన్నికల కమిషన్ నిర్ణయాన్ని సరే (ప్రత్యేక ఓటరు జాబితా సవరణ)కు వ్యతిరేకంగా కొంత కాలం నుంచి ఆమె పెద్ద యుద్ధమే చేస్తున్నారు. సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్లి స్యూయంగా వారింపారు. కోర్టుపై ధర్మాలు చేశారు. ఎలపియాల ప్రకటనలపై ధర్మాలు, అయి వీలయితే ఆమె వ్యతిరేకిస్తూనే ఉన్నారు. అలా ఆ ప్రక్రియ ఆగకుండానే సాగిపోయింది. దానిని ఆపాలనీ, అదుకోవాలనీ ఆమె చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ చాలావరకు 'బామెరాన్' ఆయాగ్నయిన చెప్పాలి. ఓటర్ల తుది జాబితాలో దాదాపు 64 లక్షల మంది ఓటర్లను తొలగించడం వల్ల నిరసన నుంచి సాగిస్తున్నది నిజంగానే అసాధారణ యుద్ధం. అన్ని ప్రజాసాధ్య వర్తకులలో ఆమె తన నిరసనను వ్యక్తం చేస్తున్నారు. అయితే దాన్ని 'ఎన్నికల స్టంట్' గా బెజిట్ కోట్లీ పారేస్తోంది. వారంరోజుల క్రితం కోర్టులోని కీలక ప్రాంతం నుంచి ఎన్నికల్లో వద్ద ఎన్నికల కమిషన్ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ఆమె పెద్ద ఎత్తున ధర్మా చేసి మొత్తం దేశం దృష్టిని ఆకర్షించడం గాక కేంద్రంలోని అధికార పార్టీ గౌరవం వద్ద పట్టించుకోవడం బెజిట్ ఎన్నికల కమిషన్ ఉద్దేశ్యాన్ని కొన్ని కుట్రలు పన్నుతున్నాయినీ, వాటికి వ్యతిరేకంగా తాను దేశమంతా ప్రచారం చేస్తానని కూడా ఆమె చెప్పారు. ఒక సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రి గా, ఆ వెంటనే మరో సందర్భంలో ప్రతిపక్ష నేతగా ఆమె చేసే 'ద్విపక్షాధీనం' సభాకోసం సభావిషయితే అనే చెప్పాలి. గతంలో జరుగుతే కూడా ఆ తమకంటే వేరే రీతిలో వ్యవహరించినా,

వివాదాల వేడిలో..

ఎ.వి.వి ప్రసాద్
ఇప్పుడు మమత మరో మెట్టు ఎక్కిపోయింది. ధర్మా వేడి ఇంకా తగ్గుకుండానే రాష్ట్రపతి ప్రాటోకాల్ వివాదంలో ఆమె బిక్కుకున్నారు. రాష్ట్రపతి ప్రాటోకాల్ ముద్దు గత శనివారం పశ్చిమ బెంగాల్లో జరిపిన పర్యటన వివాదంలో బిక్కుకోవడం, దానికి బాధ్యత మమతదే అనే విమర్శలు రావడంతో వారం రోజులుగా ఆది కూడా సంవలనం సృష్టిస్తోంది. తనకు స్వాగతం పలుకడానికి ముఖ్యమంత్రిగా, ఇతర మంత్రులు గాని రాకపోవడాన్ని రాష్ట్రపతికి స్యూయంగా తప్పి పట్టడంతో ఆ వివాదం మరింత తీవ్రమైంది చెబుతోంది. దానిపై ప్రధాని మోడీ కూడా స్వయంగా జోక్యం చేసుకోవడం రాష్ట్రపతిని తృణమూల కాంగ్రెస్ నిష్పాల్ల అవమానించిన సీ, బెంగాల్ ప్రజలు ఆ పార్టీని, ఆధిపత్య మమతా బెనర్జీ

బెనర్జీని క్షమించబోదానని వ్యాఖ్యానించడంతో అది మరింతగా ఆగి రగిల్చింది. అసలే ఎన్నికలవేడిలో ముఖ్యమంత్రి, పార్టీలు హీటెక్కి ఉండగా ఈ వివాదం దాని జ్వరమరింత పెంచింది. తానేమీ తక్కువదాన్ని కాదుకోవడం ప్రధాని ప్రకటనకు కొంత ఇన్ఫ్లూ ఆసలు మోడీయే రాష్ట్రపతి ని అవమానించారంటూ మరో బాబులు చెప్పారు. 2024లో అదానీకి భారతరత్న అవార్డు ప్రధానం సమయంలో రాష్ట్రపతి నిల్వైన ఉండగా ప్రధాని కూర్చోనే ఉన్నారంటూ రాందేవ్ క్రితం నాటి ఓ ఫోటోను కూడా మీడియాకు విడుదల చేశారు. అదానీ ఇప్పటికే లేచి నిలబడలేనివృద్ధాప్యంలో ఉన్నారు. అందుకే ఆయన ఇంటికి వెళ్లి సగౌరవంగా ఆ అత్యున్నత పురస్కారాన్ని రాష్ట్రపతి అందజేశారు. ఆ కార్యక్రమాల కి ప్రధాని మోడీ అతిథిగా వచ్చినా అదానీ పక్కం కూర్చోనూర్చారు. అవార్డు ఇచ్చేవారు కూర్చోని ఇవ్వగలమక

నిర్ణయం

క్షణ అమెరికా దేశాల్లో అతిపెన్న దేశంగా భావిస్తున్న బిల్లో అధికార మార్పిడిపై ప్రజలు మొగ్గు చూపించారు. దక్షాల్లో పాలన నలిగిన నియంత పాలననుంచి ప్రజలు స్వేచ్ఛావాయువులపై సదీబారు. ఫలితంగానే జోన్ అంటోనియా క్యాన్సన్ అత్యధిక మెజారిటీ గెలిపించారు. వలసలను అరికట్టడం, నేరాలు కట్టడి, ఆర్థికవృద్ధి, ఉపాధి కల్పన వంటి వాటిపై నిర్ణయాన్ని విస్తృత ప్రచారం ఆయనకు 60శాతం ఓట్లను తెచ్చి పెట్టింది. వ్యవస్థిత నేరాలు పెట్టుకున్న దేశంలో వీటికట్టడి కోసం ప్రజలు ఎంతగానే ఎదురుచూసారు. ఇప్పుడు క్యాన్సన్ తన హామీతో దేశ ప్రజలకు ఊరటనిచ్చినట్లు అంటుంది. కన్నప్రత్యర్థి అభ్యర్థిగా గత వామపక్ష పాలన యంత్రాంగం నుంచి ప్రజలు మార్పుకోరడంతో క్యాన్సన్ అత్యధిక మెజారిటీని సాధించారు. రెండవతరగతి వర్గాల సాగిన ఆనాటి నియంత అగస్తో జోన్ రామన్ పికోచెట్ కిలాగ్ పాలననుంచి బయటపడ్డామని ప్రజలు అంటోనోనో సంబరాలు చేసుకున్నారు. గత దినాలలోనే జరిగిన ఎన్నికల్లో తనప్రత్యర్థి జియోస్టేట్ జాకాపై విజయం సాధించారు. ఈ మార్పు నుంచే ఆయన పదవీకాలం ప్రారంభం కావడం 2030వరకూ కొనసాగుతుందని అధ్యక్ష భవనం ప్రకటించింది. 19.95 మిలియన్ల ప్రజాసీకం ఉన్న ఈ ద్వీప దేశంలో జనాభా వృద్ధిరేటు కూడా తక్కువ. అమెరికా అధ్యక్షుడు డోనాల్డ్ ట్రంప్ కు అత్యంత సన్నిహితుడమనా, వివేయ దుగాను కొనసాగే క్యాన్సన్ ఇప్పుడు లాటిన్ అమెరికా దేశంలో నియంతపాలనలో వినిగిపోయిన ప్రజలు ఈసారి వామపక్ష పాలననుంచి కన్న ర్దేటివేల పాలనపై మొగ్గుచూపించారు. అనేక సమస్యలు అధ్యక్ష పదవి కోసం పోటీ పడినప్పటికీ 2021 ఎన్నికల్లో అతిపెన్న వయస్సు దైన గేట్లెయెల్ పోటీకి తేలిక ఓటుప చవి చూసారు. 2017 ఎన్నికల్లో స్వతంత్ర అభ్యర్థిగా పోటీచేసి 8శాతం ఓట్లు సాధించారు. ఇందిసెం పెన్సన్ 2019లో ఆయన 2016లో ప్రధానిగా పనిచేశారు. 2019నుంచి రిపబ్లికన్ పార్టీని స్థాపించిన ప్రజలను అభ్యర్థించారు, అత్యంత ప్రతిష్టంభన నుంచి బయటకు తీసుకువచ్చినా మిస్టర్ ప్రజారం బిల్లో చేసారు. న్యాయవాదిగా రెరెర్ ప్రాతినిధిని

కన్న ర్దేటివేలకే 'చిలీ' ఓటు

గన్న మోహన్

ఆయన ప్రజాజీవితంలోకి వచ్చారు. తొలిసారిగా బయాయిన్ గరల్లో కొన్ని లోమ్యూన్ గా ఎన్నికయి అప్పటినుంచి అప్రతిహతంగా కొనసాగిన నేత అంటోనియా క్యాన్సన్ శాంతియాగోలోనే 1966లో జన్మించిన క్యాన్సన్ జర్మనీ వలసజీవుల కుటుంబం నుంచి వచ్చినవారే. ఆయన కుటుంబానికి నాజీలతో కూడా లింకులున్నాయి. రెండో ప్రపంచ యుద్ధకాలం నుంచే ఆయన తల్లితండ్రులు బిల్లికి వలసవచ్చారు. క్యాన్సన్ పెద్దన్న మిగ్వాల్ సెంట్రాల్ బ్యాంకు ఛైర్మన్ గాను, ప్రభుత్వంలో మంత్రిగా కూడా సేవలు దించారు. నియంత జనరల్ రికార్డో పికోచెట్ ప్రభుత్వంలో పనిచేయడం గమనార్హం. అలాగే స్వల్పంగా సమస్యలకు సంబంధించి హామీలను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు.

కొంచే క్యాన్సన్ గర్వనీలదక సాధనాల విక్రయం పైనా నిరసన తెలిపారు. బిల్లో నియంతృత్వ పాలనను తెరదింపి కన్న ర్దేటివేల పాలనలెత్తిన మొదటి అధ్యక్షుడగా అంటోనియా క్యాన్సన్ నిలిచారు ఆ దేశ ప్రజలు విస్మయానికి గురియ్యారు. తన హయాంలో మానవహక్కులు ఉల్లంఘించారన్న అభియోగాలపై ఇక్కడపడిన హక్కుల నేతలందరికీ స్వేచ్ఛ ప్రసాదిస్తామని ప్రకటించారు. తొలిసారిగా అధ్యక్ష పదవిని చేపట్టిన క్యాన్సన్ హయాంలో సమాజ సంస్కరణ అవకాశం నెలకొంది. ప్రజాభద్రత, నేరాలపై ఉక్కుపాదం మోపుతామని ఆయనకు సురక్షిత దేశంగా బిల్లిని తీర్చిదిద్దతామని చెప్పతూ వచ్చారు. తీవ్రస్థాయి నేరాలన్నవారిని అరెస్టు చేశారు. తీవ్రస్థాయి నేరాలన్నవారిని అరెస్టు చేశారు. తీవ్రస్థాయి నేరాలన్నవారిని అరెస్టు చేశారు. తీవ్రస్థాయి నేరాలన్నవారిని అరెస్టు చేశారు.

వినియోగదారుడే 'రారాజు' అయ్యెదప్పుడు?

మన దేశం 2047 చివరి నాటికి వికసిత భారత దేశంగా అవతరించాలంటే ముందుగా దేశం ఆర్థికవ్యవస్థలో దూసుకుపోవాలి. దీనికి గాను ప్రజలకు అందుతున్న వస్త్రోత్తరీ జీవనం జరగజాలతోపాటు, అంతే వేగంతో అవి అమ్ముడు పోవాలి. వస్తువుల నాణ్యత, సేవల విషయంలో వినియోగదారుడు సంక్షుప్త చెందితేనే ఇలా జరుగుతుంది. అలా కానప్పుడు అత్యధిక వృద్ధి మందగనంతో కొనసాగుతుంది. ఇక్కడ ఉత్పత్తి అంటే వస్తువులు, సేవలు అని అర్థం. కొంతమంది వికేతలు వినియోగదారులకు విక్రయం చేసేటటు దులుపుకుంటున్నారు. అలా కాకుండా ఉత్పత్తిదారులు వినియోగదారులకు కొన్ని హామీలు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. అవి గ్యారంటీ లేదా వారంటీ హామీలతో ఉండొచ్చు. కానీ చైతన్యం లేకపోవడం వలన వినియోగదారుడు కొన్ని సాధ్యం చెప్పలేకపోవచ్చు. వినియోగదారుడు అంటే ఎవరు? సూక్ష్మంగా చెప్పాలంటే మార్కెట్లో ఆర్థిక, వ్యాపార, ప్రచార రంగాలలో సంస్థలు ఉత్పత్తి చేసే వస్తువులు, వారసేవలను వినియోగించుకునే వ్యక్తిగా వినియోగదారుడుగా నిర్వచించబడతారు. ఆర్థిక వ్యవస్థలో వినియోగదారులు కీలక పాత్ర వహిస్తారు. తయారు అయ్యే వస్తువులు కానీ, సేవలను వినియోగదారులు వాడకుంటే ఉత్పత్తిదారులకు ఉత్పత్తి చేయడానికి ప్రేరణనే ఉండదు. ప్రతి సంవత్సరం మార్చి 15వ తేదీ నాడు ప్రపంచ వినియోగదారుల హక్కుల దినోత్సవంగా పరిగణిస్తారు. ఈ రోజు అనేది అంతర్జాతీయ వినియోగదారుల ఉత్సవం వేడుక, సంఘీభావాన్ని సూచించే పాఠిక అంతర్జాతీయ కార్యక్రమం. వినియోగదారుల హక్కులను గౌరవించాలని, రక్షించాలని డిమాండ్ చేస్తుంది. ఈ కార్యక్రమం మార్కెట్ దుర్గనియోగదారు, వస్తువులను బట్టావనవేతే సామాజిక అన్యాయాలకు ప్రతి రోకరా నిరసన తెలిపే అవకాశాన్ని కూడా ఇస్తుంది. ప్రజల

ప్రాథమిక హక్కులు, అవసరాలను పరిరక్షించేటప్పుడు స్థిరమైన, ఆరోగ్యకరమైన జీవనశైలి ఎంపికలను అందించాలి. అనేక దేశాలలో తీవ్రమైన వాతావరణం నిత్యకృత్యంగా మారింది. ఇది జీవితాలను జీవపోషించి దెబ్బతీసింది. అదే సమయంలో, జీవప్రతిష్టం, కాల వ్యయం భూమితోపాటుగా మానవ ఆరోగ్యానికి పెరుగుతున్న ముప్పును కలిగిస్తున్నాయి. ఈ సంక్షోభాల ప్రభావం వర్తమా వరణపరంగానే కాకుండా ఆర్థికంగా, సామాజికంగా కూడా ఉంది. సున్నత అభివృద్ధి లక్ష్యాల పురోగతిని దెబ్బతీసింది. మనం తినే విధానం, ప్రయాణించే విధానం, మన ఇళ్లను వేడి చేయడం, చల్లబరచడం, విద్యుత్తును అందించడం, మనం కొనుగోలు చేసే ఉపయోగించే ఉత్పత్తులు, సేవలలో ప్రాథమిక హక్కులు చేయాలి. అయినప్పటికీ వినియోగదారులకు స్థిరమైన, ఆరోగ్యకరమైన ఎంపికలను మరింత అందుబాటులో ఉండడం, సరసమైనవిగా చేయడం చాలా అవసరం. ఈ పరివర్తన ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులు, అవసరాలను దెబ్బ తీయకుండా ప్రజలకు స్థిరమైన జీవనశైలిని అందించే పురోగతికి అవకాశాన్ని కలిగిస్తుంది. ప్రాణానికి, ఆస్తికి ప్రమాదకరమైన వస్తువులు, సేవల మార్కెటింగ్ నుండి రక్షణ పొందే హక్కు, కొనుగోలు చేసిన వస్తువులు, సేవలు వారి తక్షణ అవసరాలను తీర్చడమే కాకుండా, దీర్ఘకాలిక ప్రయోజనాలను కూడా తీర్చాలి. కొనుగోలు చేసే ముందు వినియోగదారులు ఉత్పత్తిల నాణ్యతను అలాగే ఉత్పత్తిల సేవలను సరిగ్గా నిర్ణయించాలి. పోటీ ధరలకు వివిధ రకాల వస్తువులు, సేవలను పొందే అవకాశం ఉన్న చోట హామీ పొందే హక్కు. గుర్తింపజేయాలి విషయంలో, సరసమైన ధరకు సంక్షుప్తమైన నాణ్యత, సేవలను పొందే హక్కు ఉంది. అన్యాయమైన వాణిజ్య వర్తకుల నుండి

డి జె మోహన్ రావు

వినియోగదారుని రక్షించడానికి వస్తువుల నాణ్యత, పరమాణు, శక్తి, స్వచ్ఛత, ప్రమాణం, ధర గురించి తెలుసుకునే హక్కు ఉంది. వినియోగదారుడు ఎంపిక చేసుకునే ముందు లేదా నిర్ణయ తీసుకునే ముందు ఉత్పత్తి లేదా సేవగురించి మొత్తం సమాచారాన్ని పొందాలని పట్టుబట్టాలి. ఇది అంటే తెలియాలి, బాధ్యతాయంతగా వ్యవహరించడానికి అధిక

పేదన అమ్ముకు పద్ధతులకు బలపెట్టకుండా ఉండటానికి వీలు కల్పిస్తుంది. జీవితాంతం సమాచారం ఉన్న వినియోగదారుడిగా ఉండటానికి జ్ఞానం, నైపుణ్యాన్ని పొందే హక్కు ఉంది. వినియోగదారుల అజ్ఞానం వారి డోపీడి ప్రధానంగా బాధ్యత వహిస్తుంది. వారు తమ హక్కులను తెలుసుకోవాలి. వాటిని సద్వినియోగం చేసుకోవాలి. అప్పుడే నిజమైతే వినియోగదారుల రక్షణ విజయం సాధించబడుతుంది. వినియోగదారుల ప్రయోజనాలను తగిన వేదికలలో

పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. వినియోగదారుల సంక్షేమాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి ఏర్పడిన వివిధ వేదికలలో ప్రాతినిధ్యం వహించే హక్కు, వాణిజ్యేతర వినియోగదారు సంస్థలను ఏర్పాటు చేయాలి. వీటిని ప్రభుత్వం, ఇతర సంస్థలు వినియోగదారులకు సంబంధించిన విషయాలలో ఏర్పాటు చేసిన వివిధ కమిటీలలో ప్రాతినిధ్యం వహించవచ్చు. అన్యాయమైన వాణిజ్య వర్తకులు లేదా వినియోగదారులకు అన్యాయంగా డోపీడి చేయడంపై పరిష్కారం కోరే హక్కు కూడా ఉంది. ఇందులో వినియోగదారుల నిజమైన ఫిర్యాదులను న్యాయంగా పరిష్కరించే హక్కు ఉంది. వినియోగదారులకు ఉపయోగపడే విధాలుగా నిజమైన ఫిర్యాదులను అన్వేషించాలి. చాలా సార్లు వారి ఫిర్యాదులు విలువ తక్కువగా ఉండవచ్చు కానీ మొత్తం సమాజంపై ప్రభావం వేస్తుంది. వారు తమ హక్కులను తెలుసుకోవాలి. వాటిని సద్వినియోగం చేసుకోవాలి. అప్పుడే నిజమైతే వినియోగదారుల రక్షణ విజయం సాధించబడుతుంది. వినియోగదారుల ప్రయోజనాలను తగిన వేదికలలో

యుద్ధం కారణంగా సముద్రమార్గాల్లో రవాణాకు తీవ్రఅటంకం ఏర్పడింది. రవాణా ఖర్చులు పెరిగాయి. దీంతో దేశీయ మార్కెట్లో సరఫరా తగ్గిపోవడం, పెరిగిన ఖర్చులతో నిత్యావసరాలతోపాటు పప్పు దినుసులు, డ్రైఫ్రూట్స్ ధరలు మరింతగా పెరిగే అవకాశం ఉంది. దీంతో అవార ప్రవ్యేక బానిసీ దారి తీసే ప్రమాదముందని ఆర్థిక విశ్లేషకులు భావిస్తున్నారు. యుద్ధం కారణంగా బియ్యం ఎగుమతులు ప్రమాదం లో పడ్డాయి. బాస్మతి బియ్యంతోపాటు ఇతర సైన్ క్లాస్ రకాల బియ్యం గల్ఫ్ దేశాలకు పెద్ద ఎత్తున ఎగుమతి అవుతున్నాయి. అదే సమయంలో యుద్ధంకారంతో తలమునకలైన ఉన్న ఇరాన్ భారత్ బియ్యానికి అతిపెద్ద కొనుగోలుదారు. యుద్ధ ఉద్రిక్తతలతో షిప్పింగ్, ఇన్సూరెన్స్ ట్రిబియూలు భారీగా పెరుగుతున్నాయి. ఈ సేవలలో అప్రమత్తంగా ఉండాలని భారతీయ బియ్యం ఎగుమతిదారుల ఫెడరేషన్ తమ సభ్యులను హెచ్చరించింది. అదనపు సప్లయ తప్పించుకునేందుకు కొత్త ఆర్డర్లను తాత్కాలికంగా నిలిపి వేయాలని లేదా రూల్స్ పురానిత్యం అనుసరించాలని సూచించింది. మరోవైపు ఐరోపా, అమెరికాకు వెళ్లే భారతీయ వర్త ఎగుమతులు ఎక్కువగా పెరిగి భారత్ బియ్యంపై దాడులు చేస్తున్నాయి. ఇరాన్ యుద్ధంతో నౌకలు కేవల గుడి హాజీ మార్గం ద్వారా వెళ్లాలి వస్తోంది. దీంతో రవాణా సమయం 15-20 రోజులు పెరుగుతోంది. దీంతో ఖర్చులు పెరిగి గ్లోబల్ మార్కెట్లో భారత్ మన్యూల ధరలు పెరుగుతున్నాయి. అలాగే గల్ఫ్ దేశాల్లో భారత్ తన ఐటీ సేవలు విస్తరిస్తోంది. యుద్ధం కారణంగా బియ్యం కొత్త ప్రాజెక్టులు ఆగిపోయే ప్రమాదం ఉంది. మరోవైపు యుద్ధం మార్కెట్లకు భారతీయ సుని భారీగా అభరణాలు ఎగుమతి అవుతాయి. యుద్ధం కారణంగా ఈ రంగంలోని కార్మికుల ఉపాధి దెబ్బతినే ప్రమాదం ఉంది. అంతర్జాతీయ విమానయాన రంగంపైనా ఈ యుద్ధం ప్రభావం తీవ్రంగా ఉంటుంది. పశ్చిమ అనారాగ్య ప్రమాదకరంగా మారడంతో అనేకవిమాన సంస్థలు తమ మార్కెట్లను మార్చుతున్నాయి. ఇప్పటికే వేల సంఖ్యలో విమానాలు రద్దయ్యాయి. దీంతో విమాన ప్రయాణం సమయం పెరగడం, ఇంధన ఖర్చు పెరగడం వల్ల టికెట్ ధరలు కూడా పెరిగే అవకాశం ఉందని నిపుణులు హెచ్చరిస్తున్నారు. ముఖ్యంగా యూరప్, పశ్చిమ ఆసియా దేశాలకు వెళ్లే ప్రయాణ ఖర్చులు పెరుగుతాయన్న అందోళన నెలకొంది. ●

